

Bilag.

Sparekasseinspektøren.

København, den 23. December 1905.

Til Indenrigsministeriet.

Foranlediget af det høje Ministeriums Skrivelse af 9. d. M., hvori meddeles, at Folketingets Finansudvalg af Hensyn til den paa Finanslovforslaget for 1906—07 opførte Bevilling af 8,000 Kr. til Tyendespareforeninger har begært sig tilstillet en Beretning om den af Centralforeninger af Tyendespareforeninger udfoldede Virksomhed, skal jeg efter at have brevvekslet med Centralforeningerne tillade mig at ytre følgende:

Arbejdet for selve Tyendesparensagen gaar tilbage til Begyndelsen af Firserne og skønnes at være udgaaet særlig fra Egne paa Jyllands Vestkyst. Saaledes oprettedes den første Tyendespareforening — ved Medvirking af Generalkonsul Pontoppidan — i 1886 under Navn af „Skodborg-Vandfuld Herreders og Lemvig Købstads Tyende- og Arbejderforening“. Dens Formaal var „at arbejde hen til, at ethvert Tyende eller hver Arbejder, som bestræber sig derfor, kan faa sit Hus — paa Landet med Jord til mindst 1 Ko — ved i Foreningens Kasse at indsætte en Del af Lønnen samt ved Tilskud fra anden Side, saasom Arbejdsgivere, Kommuner, Sparekasser og Legater“. Specielt hedder det i Lovene, „at der for de opsparede Penge efter et vist Antal Aar kan i Henhold til denne Lovs Bestemmelser forlanges købt et Hjem“. De senere oprettede Tyendespareforeningers Formaal har, om end muligt formulerede med andre Ord, i Hovedsagen været det samme. Der hengik herefter 9 Aar, inden den næste Tyendespareforening oprettedes, nemlig Bølling-Nørre Herreders Tyende- og Arbejderforening i 1895.

For at fremme Sagen, nedsatte „Foreningen af jyske Landboforeninger“ i 1897 et Udvalg, hvis Ordfører var Lensbaron Rosenkrantz til Rosenholm. Udvalget udarbejdede et Udkast til Love og søgte gennem Landboforeningerne at bevirke Oprettelsen af ny Tyendespareforeninger og blev ved en Gave fra en anonym Giver sat i Stand til at yde nogen Støtte til Oprettelsen af ny Foreninger, ved Afholdelse af Foredrag, Udbredelse af Tryksager o. l. ligesom Udvalget lod forfærdige et Diplom, der, efter Indstilling fra vedkommende Tyendespareforening, i Aarens Løb er uddelt til en Del flittige Sparere.

I 1901 afsluttede Udvalget sit Arbejde ved Dannelsen af en Centralorganisation under Navn af „De samvirkende jyske Tyendespareforeninger“, ifølge hvis Vedtægter Organisationens Formaal er „at varetage de jyske Tyendespareforeningers fælles Interesser samt at virke for Tyendesparensagens Fremme“. Enhver Tyendespareforening i Jylland kan blive Medlem af Foreningen, i hvilken den højeste Myndighed udøves af et Repræsentantskab, som bestaar af en Repræsentant for hver Forening.

Udviklingen i Henseende til Oprettelsen af ny Tyendespareforeninger, disses Virksomhed og Centralorganisationens Virksomhed turde i øvrigt fremgaa af efterstaaende Tabeller.

I. Sammendrag af de enkelte Foreningers Regnskaber.

	1898—99.	1899—1900.	1900—1901.	1901—02.	1902—03.	1903—04.	1904—05.
Antal Foreninger ...	9	16	19	29	35	37	43
Antal Sparere	»	2,256	2,997	4,028	4,919	5,675	6,617
Sparernes Tilgodehavende	264,386	361,269	461,788	589,333	757,882	928,180	1,094,484
Præmiefond .... —	»	6,310	6,714	10,485	13,125	14,900	16,483
Grundfond o. l. —	»	1,922	3,271	2,517	2,899	4,221	5,394
Driftsudgifter ... —	»	616	977	1,094	1,070	1,234	1,443